

LATVIJAS REPUBLIKAS EKONOMIKAS MINISTRIJA
PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371) 67388624 ♦ fākss (+371) 67388634 ♦ e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

SIA „EuroParking”
Reģ.Nr.40103410528
Pulkveža Brieža ielā 35
Rīgā, LV-1045

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem
Rīgā

2011.gada 28.decembrī

Nr.1-Ig

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – *PTAC*) savas kompetences ietvaros saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtais daļas 6.punkta un 2006.gada 1.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums” (turpmāk – *Nolikums*) 4.13.apakšpunkta noteikumiem ir izvērtējis SIA „EuroParking” (turpmāk – *Sabiedrība*) patērētājiem piedāvāto Teritorijas lietošanas noteikumu (turpmāk – *Noteikumi*) atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

2011.gada 19.augusta vēstulē Nr.21-07/4931-I-89, pamatojoties uz *PTAL* 25.panta ceturtais daļas 4. un 6.punktu, *Nolikuma* 6.3. un 6.4.apakšpunktu, *PTAC* pieprasīja *Sabiedrībai* iesniegt ekonomiski pamatotu detalizētu skaidrojumu (t.sk., matemātisku aprēķinu) par *Noteikumos* (9. un 12.punktā) iekļauto līgumsodu apmēriem un to piemērošanu, izvērtējot to taisnīgumu.

2011.gada 4.oktobrī *PTAC* saņēma *Sabiedrības* 2011.gada 22.septembra iesniegumu (turpmāk – *Paskaidrojums*), kurā *Sabiedrība* attiecībā par *Noteikumu* 9. un 12.punktā ietvertajiem līgumsodiem sniedza informāciju, ka tā uzskata, ka saskaņā ar *Administratīvā procesa likumā* noteikto iestāde pati var izdarīt 2011.gada 19.augusta vēstulē Nr.21-07/4931-I-89 pieprasītos aprēķinus un izvērtēt to tiesiskumu, ja uzskata attiecīgo uzdevumu par izpildāmu. Vienlaikus *Sabiedrība* uzskata, ka līgumsodi nav savstarpēji izvērtējami ne salīdzinājumā, ne saistībā ar matemātisku aprēķinu, ne ekonomisku pamatojumu. *Sabiedrības* ieskatā runa iet nevis par autostāvvietas lietošanas līgumu, bet gan par pārkāpēja vienpusēji uzņemtu saistību, kuru tas uzņēmies ciest par svešas lietas bezmaksas lietošanu.

2011.gada 28.novembrī, pirmšķietami izvērtējot *Noteikumos*, *PTAC* sastādīja Patērētāju tiesību uzraudzības pasākumu izvērtējuma protokolu Nr.42 un nolēma ierosināt administratīvo lietu par *Sabiedrības* patērētājiem piedāvātajiem *Noteikumiem*.

2011.gada 1.decembra vēstulē Nr.21-03/7298-P-425 *PTAC* sniedza *Sabiedrībai* detalizētu *Noteikumu* izvērtējumu un pieprasīja iesniegt paskaidrojumu, kā arī atbilstoši *PTAL*

25.panta astotās daļas 1.punktam aicināja *Sabiedrību* iesniegt rakstveida apņemšanos, labprātīgi novēršot *PTAC* konstatētos pārkāpumus. Tomēr *Sabiedrība* ne līdz *PTAC* vēstulē noteiktajam datumam, ne arī līdz šī lēmuma pieņemšanai neiesniedza *PTAC* viedokli par *Noteikumu* atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasībām.

PTAC, izvērtējot lietā esošos materiālus, **norāda sekojošo:**

[1] Saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Savukārt *PTAL* 3.panta 2.punkta noteikums paredz to, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi.

Pamatojoties uz *PTAL* 6.panta trešo daļu, līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Atbilstoši *PTAL* 6.panta ceturtajai daļai, novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu, visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus.

Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā noteiktais. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piekto daļu līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus. Savukārt *PTAL* 6.panta sestā daļa paredz, ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi. Arī Eiropas Padomes 1993.gada 5.aprīļa direktīvā Nr.93/13/ECC „*Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos*”, kuras normas ir iekļautas *PTAL*, noteikts, ka nosacījums vienmēr uzskatāms par neapspriestu, ja tas ir bijis sagatavots jau iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijusi iespēja ietekmēt šā nosacījuma saturu, īpaši tas ir iepriekš formulētu tipveida līgumu kontekstā. Par apspriestiem līguma noteikumiem uzskatāmi līguma noteikumi, par kuriem līgumslēdzēji savstarpēji apspriežot (savstarpēji apmainoties viedokļiem) ir vienojušies. Līdz ar to parakstīts līgums pats par sevi nav pietiekams pierādījums tam, ka līgumslēdzēji savstarpēji apsprieda katru līguma noteikumu atsevišķi (sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 7.marta spriedums lietā Nr.C30519003 motīvu daļas 14.punktu).

Ņemot vērā minēto un konkrētā līguma specifiku, ka patērētājam, iebraucot autostāvvietā, kļūst saistoši autostāvvietas lietošanas noteikumi, secināms, ka *Noteikumos* ir ietverti standarta noteikumi un tie ir savstarpēji neapspriesti ar patērētāju.

[2] *Noteikumu* 9.punktā noteikts, ka „*Ja autostāvvietā esošā transportlīdzeklī neatrodas šo noteikumu 8.punktā noteiktajā kārtībā novietota derīga atļauja (abonements) vai kases čeks vai ja transportlīdzeklis atradīsies autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, kā arī gadījumā, ja transportlīdzeklis tiks novietots autostāvvietā, pārkāpjot šo autostāvvietas lietošanas noteikumu prasības, attiecībā uz transportlīdzekļa lietotāju, turētāju vai īpašnieku tiek piemērota līgumsoda sankcija. Atkarībā no nelikumīgās teritorijas lietošanas ilguma izrakstīta kvīts par soda naudas summu – vieglajiem transportlīdzekļiem, motocikliem, tricikliem vai kvadricikliem LVL 15,00 (desmit latu) apmērā, vieglajām automašīnām LVL 20,00 (divdesmit latu) apmērā, kravas transportlīdzekļiem LVL 50,00 (piecdesmit latu) apmērā par katru dienu, kamēr transportlīdzeklis atrodas teritorijā (laiks plkst. 00.00 pēc Latvijas laika ir uzskatāms par jaunas dienas sākumu). Transportlīdzekļa lietotājs, kā arī transportlīdzekļa īpašnieks ir civiltiesiski atbildīgs par teritorijas izmantošanas un piemērojamo soda naudu apmaksu*”.

Noteikumu 12.punktā noteikts, ka „Transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārta ir autostāvvietas operatora īpašums, un autostāvvietas lietotājs nav tiesīgs to bojāt vai patvaļīgi noņemt no transportlīdzekļa. Gadījumā, ja autostāvvietas lietotājs patvaļīgi noņem vai bojā uzlikto transportlīdzekļu bloķēšanas iekārtu, tad viņam jāsamaksā līgumsods LVL 480,00 (četri simti astoņdesmit lati, 00 santīmi) apmērā. Pārkāpējam var iestāties kriminālatbildība par svešas mantas bojāšanu vai zādzību”.

PTAC norāda, ka saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 4.punktā noteikto par netaisnīgu atzīstams noteikums, kurš uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai, ņemot vērā citus apstākļus. No minētā izriet, ka līgumsods ar patērētājiem noslēgtajos līgumos galvenokārt pilda zaudējumu atlīdzināšanas funkciju.

PTAC atzīmē, ka no Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 62.panta pirmās daļas izriet iestādes pienākums, lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestādei noskaidrot un izvērtēt adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Saskaņā ar APL iestādes pienākums ir objektīvi noskaidrot lietas apstākļus un nepieciešamības gadījumā vākt pierādījumus pēc savas iniciatīvas, kā arī dot administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus (objektīvās izmeklēšanas princips). APL 59.panta pirmā daļa nosaka, ka „pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Lai iegūtu nepieciešamo informāciju un panāktu tiesisku, taisnīgu un efektīvu lietas izskatīšanu, iestāde pēc iespējas dod administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumus”. Savukārt APL 59.panta ceturrtā daļa nosaka, ka „procesa dalībniekam ir pienākums iesniegt pierādījumus, kas ir viņa rīcībā, un paziņot iestādei par faktiem, kas viņam ir zināmi un konkrētajā lietā varētu būt būtiski”. Tomēr jāņem vērā arī tas, ka „Dalībnieku līdzdarbība procesā kalpo galvenokārt viņu tiesību īstenošanai un aizsardzībai. Tā vienlaikus ir arī līdzeklis lietas apstākļu noskaidrošanai (dalībnieki lielākoties ir pat galvenie informācijas avoti). Tāpēc līdzdarbība ir gan dalībnieku tiesība, gan pienākums” (Sk.: Kopp F. Verwaltungsgerichtsordnung. 10. Auflage. Munchen, 1994, S.11443 – 11444). Tas nozīmē, ka procesa dalībnieki lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanā nevar palikt pasīvi. Dalībniekiem savu iespēju robežās ir jāpiedalās pierādījumu savākšanā (Sk.: Bērziņš M. Objektīvās izmeklēšanas princips Administratīvā procesa likumā // Likums un Tiesības, 2003, Nr.6 (46), 180.lpp.), jo praksē pietiekama faktu noskaidrošana bez pušu līdzdarbības nebūs iespējama (Sk.: Schmitt Glaeser W.Verwaltungsprozessrecht. 9., neubearbeitete Auflage. Heidelberg, C. F.Muller Verlag, 2004, S.9).

Tātad, vadoties no augstāk minētā, atzīmējams, ka PTAC, pamatojoties uz PTAL 25.panta ceturrtās daļas 6.punkta un Nolikuma 4.13.apakšpunkta noteikumiem, 2011.gada 19.augusta vēstulē Nr.21-07/4931-I-89 pieprasīja Sabiedrībai līdz 2011.gada 5.septembrim un 2011.gada 1.decembra vēstulē Nr.21-03/7298-P-425 pieprasīja Sabiedrībai līdz 2011.gada 9.decembrim iesniegt PTAC detalizētu informāciju par Noteikumu 9. un 12.punktā noteikto līgumsodu ekonomisko pamatojumu, tajā skaitā, sniegt detalizētu informāciju un pierādījumus par zaudējumiem, kādi Sabiedrībai rodas, ja patērētājs ir pārkāpis Noteikumus. Līdz ar to Sabiedrībai bija tiesības un pienākums līdzdarboties administratīvajā procesā, sniedzot PTAC nepieciešamo informāciju par līgumsoda ekonomiskajā pamatojumā ietilpstošajām izmaksām.

Paskaidrojumā Sabiedrība norādīja, ka tās ieskatā iestādei pašai būtu jāveic tās pieprasītie aprēķini, kā arī, ka runa ir nevis par autostāvvietas lietošanas līgumu, bet gan par pārkāpēja vienpusēji uzņemtu saistību, kuru tas uzņēmis ciest par svešas lietas bezmaksas lietošanu.

Ņemot vērā minēto, proti, to, ka *Sabiedrība* līdz šim laikam nav sniegusi *PTAC* pieprasīto informāciju, *PTAC* ir tiesīgs pieņemt lēmumu par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem bez *Sabiedrības* sniegta viedokļa, proti, pieņemot, ka *Noteikumos* iekļautie noteikumi nav ekonomiski pamatoti ar *Sabiedrībai* radītajiem zaudējumiem, ņemot vērā lietā esošos apstākļus.

Savukārt attiecībā uz *Sabiedrības Paskaidrojumā* sniegto viedokli, ka runa ir nevis par autostāvvietas lietošanas līgumu, bet gan par pārkāpēja vienpusēji uzņemtu saistību, kuru tas uzņēmis ciest par svešas lietas bezmaksas lietošanu, *PTAC* norāda, ka līgumsods saskaņā ar *Civillikuma* 1716.pantu ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. „Līgumsods ir saistība, kuras izpildījums atkarīgs no nosacījuma „ja pamatsaistība tiks pārkāpta” – tā pastāv tikai kā papildsaistība blakus pamatsaistībai. Līgumsoda uzdevums ir apgrūtināt uzņemto saistību nepildīšanu” (*Civillikuma* komentāri. Saistību tiesības. Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga. 2000., 225.-227.lpp.). Līdz ar to nav pamatots *Sabiedrības* apgalvojums, ka patērētāja pienākums maksāt līgumsodu ir atsevišķa saistība, proti, maksa par svešas lietas bezmaksas lietošanu.

Ievērojot iepriekš minēto, un to, ka, lai arī līgumsoda funkcija ir atturēt patērētāju no līgumsaistību nepildīšanas, tomēr līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības princips ir noteikts, lai nepieļautu to, ka patērētājam tiek piemērots nepamatoti liels līgumsods. Vienlaikus *PTAC* atzīmē, ka Augstākā tiesa, vērtējot līgumsoda samērīgumu, ir konstatējusi, ka „līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Tiesiskajās attiecībās sakarā ar sodoša rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanu par vispārēju principu tiesībās ir atzīstams soda samērīguma princips. Tādējādi, lai arī līgumsods nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, zaudējumu apmērs var būt nozīmīgs arguments gadījumā, ja tiek apstrīdēts līgumsoda samērīgums”.¹ Papildinot iepriekš norādīto, *PTAC* vērs uzmanību arī uz minētā sprieduma motīvu daļas 12.punktā noteikto: „Šādi pārmērīgi līgumsodi ne tikai kļūst par kreditora nesamērīgas iedzīvošanās avotu, bet negatīvi ietekmē arī civiltiesisko apgrozību”. Ievērojot augstāk minēto, *PTAC* norāda, ka, lai arī līgumsoda funkcija ir atturēt patērētāju no līgumsaistību pārkāpšanas, **taču ar līgumsoda palīdzību nedrīkst iedzīvoties uz otras puses rēķina.**

PTAC norāda, ka saskaņā ar *Līguma* 9. un 12.punktā noteikto gadījumā, ja autostāvvietas darbinieks nekonstatē atļauju vai kases čeku par autostāvvietas pakalpojumu izmantošanu, transportlīdzeklim tiek uzlikts riteņu bloķētājs un patērētājam izrakstīta soda kvīts. Līdz ar to, ja patērētājs neveic tūlītēju soda naudas samaksu, tad par katru nākamo dienu līgumsods vieglajām automašīnām pieaug par naudas summu Ls 20,00 apmērā, nedēļā sastādot Ls 140,00 apmērā, tādējādi šāds līgumsods ir ģeometriskā progresijā pieaugošs, kas ir pretēji līgumsoda, it sevišķi patērētāju tiesībās, būtībai. Savukārt gadījumā, ja patērētājs, uzskatot, ka viņam netika nodrošināta iespēja veikt samaksu par autostāvvietas pakalpojumu izmantošanu un soda kvīts līdz ar to ir izrakstīta nepamatoti, pašrocīgi noņem transportlīdzekļa riteņu bloķētāju, kura izmantošana ir uzskatāma par prettiesisku (skat. šī lēmuma 3.punktu), *Sabiedrība* par šādu rīcību piemēro *Noteikumu* 12.punktā minēto līgumsodu LVL 480,00 apmērā. *PTAC* atzīmē, ka atbilstoši *Civillikuma* 1.pantā noteiktajam tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Civiltiesību doktrīnā pastāv viedoklis, ka labas ticības princips nozīmē to, ka katram savas subjektīvās tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāizpilda, ievērojot citu personu pamatotas intereses. Līdz ar to secināms, ka *Sabiedrība* nedrīkst piemērot *Noteikumos* ietvertos līgumsodus Ls 20,00 (15,00 un 50,00) apmērā un LVL 480,00 apmērā pretēji labiem tikumiem.

Ņemot vērā minēto, secināms, ka *Noteikumu* 9. un 12.punkts atbilstoši *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punktam ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

¹ Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 14.maija sprieduma lietā Nr.SK-212 par līgumsoda samazināšanas tiesisko pamatu motīvu daļas 13., 14.punkts.

[3] *Noteikumu* 10.punktā noteikts, ka „*Pamatojoties uz Latvijas Civillikumā paredzēto aizturējuma tiesību autostāvvietas operatora pilnvarota persona ir tiesīga izmantot transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtu. Autostāvvietu operators ir tiesīgs izmantot transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtu līdz brīdim, kamēr vainīgā persona ir samaksājusi 9.punktā minēto sodu noteiktajā kārtībā un apmērā*”. Savukārt *Noteikumu* 11.punktā noteikts, ka „*Riteņu bloķēšanas iekārta tiek noņemta tikai pēc soda naudas samaksas. Transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtas noņemšana tiek veikta katru dienu no plkst. 8.00 līdz plkst. 22.00*”.

PTAC atzīmē, ka *Noteikumu* 10.punktā ietvertā aizturējuma tiesība ir pretrunā ar *Civillikuma* prasībām, un, proti, saskaņā ar *Civillikuma* 1734.pantu uz aizturējuma tiesības pamata tā persona, kuras rokās atrodas kāda lieta, var to neizdot tik ilgi, kamēr nav nolīdzināts kāds viņas pašas prasījums. Vadoties no civiltiesību teorijas, aizturējuma tiesības ir viens no saistību tiesību aizsardzības veidiem, kuras izlietojamas tikai *Civillikumā* norādītajos gadījumos. Savukārt konkrētus gadījumus, kad aizturējuma tiesības var izmantot kā tiesiskās aizsardzības līdzekli, nosaka *Civillikuma* tālākie panti. Šāda tiesība ir, pirmkārt, zemes gabala iznomātājam, ja nomnieks nokavē maksājumus vai ir radījis pamatu citādiem no līguma izrietošiem prasījumiem. Tāda pati tiesība ir iznomātājam pret apakšnomnieku, kuram nomnieks nodevis tālāk savas nomas tiesības (*Civillikuma* 1735.pants). Otrkārt, aizturējuma tiesība ir ēkas, telpas vai augļu iegūšanai neparedzēta zemes gabala izīrētājam pret īrnieku vai apakšīrnieku tādu prasījumu dēļ, kuri izriet no īres līguma (*Civillikuma* 1736.pants). Svešas lietas aizturējuma tiesība ir izņēmums no vispārējā principa, pēc kura jebkuri konflikti atrisināmi tiesā. Aizturējuma tiesības ir īpašs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas nevar tikt izmantots sistemātiski. Tāpēc aizturējuma tiesības izmantojamas tikai *Civillikuma* 1734.pantam sekojošajos pantos noteiktajā kārtībā un gadījumos. Aizturējuma tiesības nedrīkst pielietot gadījumos, kas nav likumā tieši norādīti, bet tikai iepriekš minētajos gadījumos, kas paredzēti *Civillikuma* 1735. un 1736.pantā. Līdz ar to *Civillikums* neparedz aizturējuma tiesību izmantošanu citos gadījumos, kā tas noteikts *Civillikumā* un citos normatīvajos aktos.

Papildus *PTAC* atzīmē, ka, slēdzot līgumus par īstermiņa auto stāvvietas pakalpojumu sniegšanu, starp patērētājiem un *Sabiedrību* (vai attiecīgā nekustamā īpašuma īpašniekiem) neveidojas nekustamā īpašuma īres tiesiskās attiecības. Kaut arī stāvvietas pakalpojuma sniegšana ir saistīta ar konkrēta nekustamā īpašuma īslaicīgu izmantošanu automašīnas novietošanas nolūkā, šāda nekustamā īpašuma izmantošana neatbilst *Civillikumā* noteikto nekustamā īpašuma īres tiesisko attiecību būtībai. Proti, lai konstatētu nekustamā īpašuma īres tiesiskās attiecības, pirmkārt, ir nepieciešams konstatēt, vai nekustamā īpašuma izmantotājs ir uzskatāms par attiecīgā nekustamā īpašuma faktisko valdītāju (turētāju). Persona, kas *Sabiedrības* stāvvietās īslaicīgi novieto automašīnu, nav uzskatāma par attiecīgā nekustamā īpašuma faktisko valdītāju, jo šādas personas tiesības ir strikti ierobežotas tikai ar tiesībām īslaicīgi novietot automašīnu noteiktā vai visbiežāk nenoteiktā nekustamā īpašuma daļā. Turklāt citām personām nav pienākums rēķināties ar automašīnas novietotāju kā ar attiecīgā nekustamā īpašuma vai tās daļas valdītāju, kā arī automašīnas novietotājs saistībā ar attiecīgā nekustamā īpašuma izmantošanu nevar rēķināties ar neierobežota skaita tādu personu tiesībām un pienākumiem, kas tajā pašā stāvvietā novieto vai varētu novietot savas automašīnas.

Tā kā saskaņā ar *Civillikuma* 1733. un turpmākajiem pantiem aizturējuma tiesības ir izmantojamas tikai gadījumos, kad ir konstatējamas nomas vai īres tiesiskās attiecības, un tā kā konkrētajā gadījumā *Sabiedrības* darbība nav saistāma ne ar nomas, ne arī ar īres tiesiskajām attiecībām, *Noteikumu* 10.punktā norādītais bloķētāju izmantošanas pamatojums un bloķētāju izmantošana nav tiesiska.

Vienlaikus *PTAC* norāda, ka *Noteikumu* 11.punktā ir noteikts, ka bloķētājs var tikt noņemts tikai pēc līgumsoda samaksas un tā noņemšana var tikt veikta diennakts laikā no plkst. 08.00 līdz plkst. 22.00. *PTAC* uzskata, ka *Noteikumu* 10. un 11.punkta piemērošana patērētājiem rada vai var radīt nepamatotus zaudējumus, kuru samazinājums ir atkarīgs no

Sabiedrības rīcības. Piemēram, ja patērētājam nav iespējams soda kvītī norādīto maksu (līgumsodu) apmaksāt kvītī norādītajā termiņā, tad viņam nav iespējams lietot konkrēto transportlīdzekli līdz brīdim, kamēr nebūs veikta norādītas summas samaksa. Tādējādi transportlīdzekļa lietotājam vai īpašniekam tiek liegta iespēja izmantot minēto automašīnu līdz pat vairākām stundām un dienām. Turklāt, ņemot vērā *Noteikumu* 11.punktā norādīto, laika posmā no plkst.22.00 līdz plkst.8.00 patērētājam nav iespējams panākt bloķētāju noņemšanu un par šo laika posmu no patērētāja pieprasītā līgumsoda summa var tikt palielināta (piemēram, vieglajām automašīnām par Ls 20,00). Turklāt, lai panāktu automašīnas atbloķēšanu, pieprasītais līgumsods patērētājam ir jāsamaksā uzreiz un pilnā apmērā.

Ievērojot iepriekš minēto, *PTAC* uzskata, ka *Noteikumu* 10. un 11.punkta noteikumi ir pretrunā *PTAL* 5.panta otrajā daļā 5.punktā noteiktajam līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam un kontekstā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punktu ir uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem.

[3] *Noteikumu* 14.punktā noteikts, ka „*Piedziņas darbības par neveiktajiem maksājumiem (sankcijām par šo noteikumu pārkāpšanu), kā arī jebkuriem SIA „EuroParking” nodarītajiem zaudējumiem sakarā ar transportlīdzekļu novietošanu autostāvvietā, SIA „EuroParking” ir tiesības veikt pret transportlīdzekļa īpašnieku arī gadījumā, ja transportlīdzekli autostāvvietā novietojuši cita persona. SIA „Europarking” ir tiesības nodot parāda piedziņu citām personām*”.

PTAC norāda, ka saskaņā ar *Civillikuma* 1519.pantu, kas nosaka, ka „No līguma izrietošās tiesības un saistības, ciktāl tās nav tīri personiskas, pāriet uz līdzēju mantiniekiem un tiesību pēcniekiem, ja vien likumā nav paredzēts noteikts izņēmums. Bez šā gadījuma, trešām personām neizriet no līguma vispār ne tiesības, ne saistības, ja vien līdzēji nav viņu vietnieki (1515. – 1518.p.)”. *PTAC* atzīmē, ka minētā *Civillikuma* panta otrā daļa satur saistību tiesību pamatprincipu: darījuma dalībnieki iegūst tiesības un uzņemas pienākumus katrs tikai sev. Tāpat arī *Civillikuma* 1546.panta pirmā daļa nosaka, ka „Līgums, kurā apsolīts, ka trešā persona kaut ko izpildīs, nesaista ne apsolītāju, ne arī trešo personu”. Šī *Civillikuma* norma paredz četrus izņēmuma gadījumus, kuros līgums saista arī kādu trešo personu. Proti, (1) kad kāds uzņemas svešu parāda saistību; (2) kad kāds apsola gādāt par sevi galvinieku; (3) kad kādas personas lietvedis dod apsolījumu un apgalvo, ka šī persona to apstiprinās; (4) kad apsolījums dots, nodrošinot ar līgumsodu vai uzņemoties atlīdzināt zaudējumus. Turklāt atbilstoši *Civillikuma* 1522.pantam daļā: „Kamēr trešā persona nav pievienojusies līgumam (1521.p.), tas pastāv tikai starp tā slēdzējiem (...)” un *Civillikuma* 1521.pantam „Tiesība, kas izriet no tāda līguma (1520.p.), trešais personai kļūst patstāvīga un neatkarīga no tā gribas, kam apsolījums dots, tikai tad, kad viņa pati pievienojas līgumam”. Tātad no minētā secināms, ka, lai trešajai personai, t.i. turētājam un/vai īpašniekam, būtu saistošs līgumslēdzēju pušu, t.i. *Sabiedrības* un automašīnas lietotāja, starpā noslēgtais līgums, ir jābūt vienas puses apsolījumam otrai par labu kādai trešajai personai, turklāt trešajai personai ir jāpievienojas noslēgtajam līgumam. Papildinot iepriekš minēto, *PTAC* atzīmē, ka gadījumā, ja līgumu par maksas autostāvvietas izmantošanu noslēdz automašīnas lietotājs, kurš nav automašīnas turētājs un/vai īpašnieks, *Noteikumos* noteiktais pakalpojuma izmantotāja apsolījums, ka *Noteikumos* noteiktās saistības uzņemas ne tikai viņš pats, bet arī transportlīdzekļa turētājs un/vai īpašnieks, proti, trešā persona, nav saistošs transportlīdzekļa turētājam un/vai īpašniekam. Turklāt jāņem vērā arī tas, ka nereti transportlīdzekļa īpašnieks var būt transportlīdzekļu līzings pakalpojumu sniedzējs. Līdz ar to *Sabiedrībai* nav tiesiska pamata no attiecīgā autostāvvietas pakalpojuma izrietošo saistību izpildes, tostarp, līgumsoda samaksas piedziņu vērst pret transportlīdzekļa turētāju un/vai īpašnieku, ja *Noteikumos* nav ievērojusi cita persona, kas nav transportlīdzekļa turētājs vai īpašnieks.

Tādējādi, vadoties no augstāk minētā, un, ņemot vērā šī lēmuma 2. un 3.punktā aprakstīto situāciju, *Noteikumu* 14.punkts daļā, kas paredz, ka piedziņas darbības: „(..) *SIA „EuroParking” ir tiesības veikt pret transportlīdzekļa īpašnieku arī gadījumā, ja*

transportlīdzekli autostāvvietā novietojusi cita persona (..)”, ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu *PTAL* 6.panta trešās daļas 1.punkta izpratnē kontekstā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu, jo tas pretēji līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principam patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām gadījumā, kad autostāvvietā automašīnu novietojusi cita persona, nevis automašīnas īpašnieks.

Ņemot vērā iepriekš minēto, pamatojoties uz *PTAL* 1.panta 3.punktu un 5.punktu, 3.panta 2.punktu, 5.panta otrās daļas 4. un 5.punktu, 6.pantu, 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu un astotās daļas 2.punktu, *Civillikuma* 1428., 1519., 1521., 1522., 1537., 1546., 1716., 1717., 1735., un 1736.pantu, **PTAC uzdod Sabiedrībai:**

1. pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos un izslēgt no patērētājiem piedāvātajiem *Noteikumu* projektiem tāda paša satura noteikumus kā *Noteikumu* 9., 10., 11. un 12.punkts;
2. pārtraukt pildīt ar patērētājiem noslēgtajos līgumos tāda paša satura noteikumus kā *Noteikumu* 14.punkts daļā, kas paredz, ka piedziņas darbības: „(..) *SIA „EuroParking” ir tiesības veikt pret transportlīdzekļa īpašnieku arī gadījumā, ja transportlīdzekli autostāvvietā novietojusi cita persona (..)*” attiecībā uz gadījumiem, kad automašīnu autostāvvietā nav novietojis automašīnas īpašnieks;
3. grozīt patērētājiem piedāvātajā *Noteikumu* projektā tāda satura noteikumu kā *Noteikumu* 14.punkts daļā kas paredz, ka piedziņas darbības: „(..) *SIA „EuroParking” ir tiesības veikt pret transportlīdzekļa īpašnieku arī gadījumā, ja transportlīdzekli autostāvvietā novietojusi cita persona (..)*”
4. 14 dienu laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (t.sk., iesniedzot pārstrādāto *Noteikumu* projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *PTAL* 25.panta 10.¹daļu šo administratīvo aktu adresāti var pārsūdzēt viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam Administratīvajā rajona tiesā, Antonijas ielā 6, Rīgā.

Direktore

(personiskais paraksts)

B.Vītoliņa

(zīmogs)

(..)

IZRAKSTS PAREIZS